

EESTI SKAUT

Sisuks:

- Skautlus suunanäitajana
H. M-n.
- Skautlus on kasvatusüsteem
R. Keres.
- Dr. O. Kallas 70 aastane.
V. Päts 60 aastane.
M. v. Jung 50 aastane.
Poiste vaim
H. Jõe.
- J. S. Wilson Eesti skautidel külas
H. M-n.
- Skautide ühendamisest-ühinemisest
Meie saame laagrist jooksva
Jämesäär.
- Ilmateadust meriskautidele
U. J.
- Kivi südamelt
Volkam.
- Praktilist.
Gaidide nurk.
Teateid malevaist.

8

21.7. SK.

XVII aast.

Oktoober 1938.

R. Logberg

Nende
raamatute
väärtus
ei
kao!

Skautidele ja gaididele!

Likvideerin vähesed tagavarad oma raamatutest poolmuidu:

		End. hind:	Nüüd:
<u>I</u> 1)	Eesti skaudi käsiraamat, II täiendatud trükk . . .	—50	— <u>25</u>
<u>II</u> 2)	Skautlus, juhiseid noorte juhtidele	1.—	— <u>40</u>
<u>III</u> 3)	Skautlikul teel, broš.	1.50	— <u>90</u>
	„ „ köites	2.—	<u>1.20</u>
<u>IV</u> 4)	Rühma aasta, töökavad	—25	— <u>15</u>
<u>V</u> 5)	Meeste ridadesse	1.50	— <u>90</u>

Tagavarad piirduvad 50—200 eksemplariga. Tellimised täidetakse saabumise järjekorras. Kes hilineb, võib mõnest raamatust ilma jääda.

Raamatute hinna rahas või markides ettesaatmisel saadetakse raamatud kätte iga-suguste kuludeta.

Tartus, okt. 1938.

skm. H. MICHELSON,
 Tartus, Aia 41—2.

EESTI SKAUT

OKTOOBER

Nr. 8 — 1938

XVII AASTAK.

Skautlus suunanäitajana

Meie peaülesanne — juhtide kasvatus!

„Kaitse Kodus“ nr. 19 ütleb kolonel J. Maide oma arvamused ja veened Noorte Kotkaste ja Kodutütarde organisatsioonide kohta ning skautlikkude organisatsioonide ühinemisvõimaluste asjus lausa välja üsna otsekoheselt. See on tänuväärt, et meie üks kõrgemaid Kaitseliidu juhte selgelt oma sõna on ütelnud. Nendes väidetes on paljugi tõtt.

Meie oleme juba rõhutanud p a r i t e e d i küsimuse silmi ees hoidmise tähtsust igal arutelul, mis puutub koostöö võimalustesse, siis võiks vähemalt loota s õ b r a l i k u l e küsimuse lahendamise võimalusele.

Millegipärast tungib kolonel Maide minevikku, otsides sealt halvustavaid jooni Eesti skautlusele.

Meie rõhutame veel kord, meie ei taha astuda poleemikasse, mis võib pinevuseni tõusta ja mis on olukorra juures praegu täiesti soovimata.

Meie ei saa aga tagasitõrjumata jätta väidet, just kui poleks suunanäitajat organisatsiooni üldse olnud. Eesti skautide pere oma 20. aastasel teekonnal on ometigi struktuuri ja suuna annud, mille järele praegu ligi 50 000 noort on organiseeritud, peale selle on tema annud rea oma paremaid juhte. Meie ei tule sellega uhkustama, meie näeks veel enangi, et ka sisulises, meetodilises osas kogu see liikumine oleks suunatud tõelistel skautlikkudel põhialustel, olgu selle juurde nii palju omapära ja rahvapära põimitud kui iganes võimalik, peaasi et töö põhjeks ka tõeliselt aastakümnete kestel läbikatsetatud skautluse põhisüsteemil, nii nagu see ellu rakendatud oma rahvusvahelikkude ja riiklikkude huvide kohaselt ja poolessajas kultuurriigis. Ärgem häbenegem, vaid tunnustagem seda avameelselt, nagu sellest kodutütarde peavanem ajakirjanduse veergudel juba deklareerinud on. Kas soovitakse nii või mitte?

See toob mind kõige olulisema küsimuse juurde, see on juhtide ettevalmistus pikaaja kogemuste varal läbikatsetatud kindla meetodi ja õppekeskuse kaudu, sest on juba aeg hakata ka suurele hoonetele vundamenti rajama.

Selle puudumine on vast peapõhjuseks, miks mõnel pool kurdetakse juhtide killunemise üle.

Meie ei ütle, et Eesti skaudid on omas organisatsioonis selle küsimuse juba täielikult lahendanud. See on meie olulisem küsimus, milleks kõik pingutused tuleb suunata.

Meie skautlus tahab ka selles küsimuses näidata uusi ja selgemaid sihte. Õelgu käesoleva aasta suurkoosolek Tapal selle kohta oma lõplik sõna. Ja seda ta ütleb.

H. M-n.

Skautlus on kasvatussüsteem

Skautlus on kasvatussüsteem, mis peamiselt seisab isiksuse kujundamises ja oleneb täiel määral juhust. Iga skaudijuhi tegevus leiab lühema või pikema aja järgi noorte poolt väljendamist. Sellepärast peavad juhid olema läbi imbinud täielisest skautlikust vaimust, et õieti mõista ja hinnata skautlikku kasvatussüsteemi ja olla eeskujuks noortele.

Kõige suuremat mõju noortele avaldab just juhi eeskuju, kusjuures mõõduandvaks saab juhi isiksus. Viimane areneb välja kindlast tahtest juhitud järjekindla töö ja tegevuse kaudu. Mida iseloomus kindlam isiksus, seda tugevam mõju teistesse.

Iga juht peab olema teadlik oma võimetest, oskustest ja teadmistest, sest ta võib teistele ainult nii palju anda, kui tal enesel on. Sellest seisukohast lähtudes omab juhtide ettevalmistamine nii koolide kui ka kursuste näol põhjapaneva tähtsuse, et juhid saaksid tarvidust mõõda teadmiste ja oskuste tagavarasid täiendada.

Kui tahetakse saada soovitud tulemusi noorte kasvatamises ja juhtimises, siis peab valitsema juhi ja noore vahel usalduslik-armastuslik suhe ning täielik üksteise mõistmine, mis ühtlasi loob soodsa pinna ka kõige elulisemate probleemide lahendamiseks. Kui mainitud suhe on loodud, siis on juhil võimalus tagajärjekamalt rakendada kõige mõjuvamat ja kahtlemata ka kõige raskemat kasvatavahendit, s. o. jutujamine neljasilma all. Juht saab säärasel vestlusel väga selge pildi noore kalduvuste, huvide, vahekordade, iseloomu omaduste jne. kohta ja võib talle võimete kohaseid ülesandeid usaldada. Need jutujamised ei tohi mingil tingimusel kanda ülekuulamise laadi ega tohi noori sellele sundida, vaid peavad välja kasvama noorte eneste tarvidusest.

Kes tahab heaks juhiks saada, see peab juba varakult omandama juhile tarvilikke teadmisi ja oskusi, kasvatama

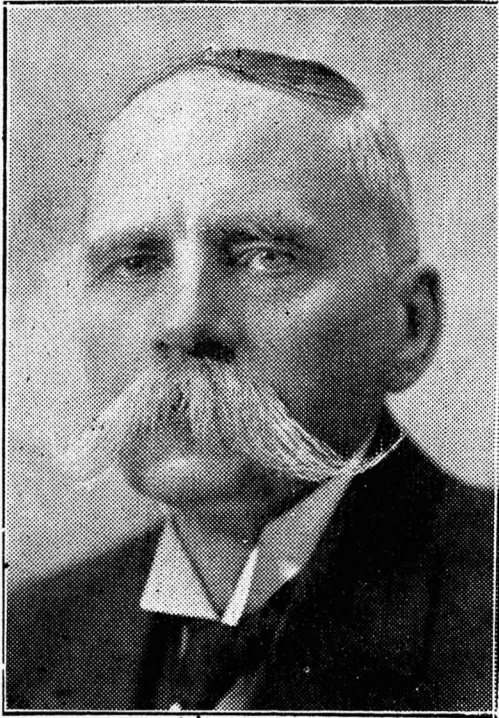
iseteadvust ja eneseusaldust, iseseisvust ja algatusvõimet ning evima juhi eel nõudeid. Ainult järjekindla ja teadliku tööga võib ette valmistada häid juhte.

Juhi kohustus on kaasa töötada poiste väljaoppes, kaasa aidata ja valvet pidada üksuste tegevuses, tähelepanu juhtida isiklikele eluviisidele jne.; peasi on aga ühendada kogu rühma või rühmitust ühiseks pereks. Just ühise pere loomine on väga raske ülesanne ja seda suudab kõige paremini teha „sündinud juht“.

Juhil peab olema vastutustunnet ja kohusetunnet, et ta ka enese peale võetud asja korralikult läbi viib. Tal peab olema lapselikku armastust, et ta võib noortega tegutseda ja neile armastatud abimeheks olla. Ta peab südamest ja hingest noortele kaasa tundma, noori nende muredes aitama, neile nõu andma ja abistavat kätt pakkuma, peab omama sisemist tasakaalu ja oma isikliku eluga olema noortele eeskujuks. Kui midagi algatatakse, siis viiakse see kindlasti ka lõpule. Juht on ohvrimeelne ligimese abistamiseks ega lase ennast mõjutada halbadest mõjudest.

Kui juht on tarvilikud nõudmised täitnud, skautlikke teadmisi ja oskusi omandanud, ennast rikkalikult kogemustega varustanud ja rea aastaid juhtimise alal seljataha jätnud, siis kerkib paljudel juhtidel esile uute juhtide ettevalmistamise probleem. Siin peab iga juht olema hea poiste tundja, et kõige väärtuslikumad, suure pere hulgast, välja valida ja juhtide ettevalmistamise asutuste kaudu väärilisteks järglasteks kasvatada.

Noorte kasvatamine oleneb täiel määral teadlikkudest ja asjatundlikkudest juhtidest, mis ühtlasi annab skautlikule kasvatusese õige sisu, sellepärast on kujunenud skautluses juhtide ettevalmistamine esmajärgulise tähtsusega ülesandeks.

Dr. O. Kallas

Dr. O. Kallas 70. a.

25. okt. 1938 a. pühitses tuntud Eesti teadusemees ja diplomaat dr. O. Kallas oma 70. sünnipäeva. Teeneterikkale juubilarile ja Eesti Skautide Maleva aupresiidiumi liikmele soovime tema aupäeval palju õnne ja parimaid skautlikke tervitusi.

Jämesääre kiri Paralepäst.

Poiste vaim

Lõkkejutt.

Selles ma olen küll ainult ise süüdi. Ises olen juht ja ei tea, et poisid ei lase endid narrida. Nad kannatavad esialgu küll ära, mõni viskab pilget ka veel asjale otsa, kuid siiski tasuvad kätte. Ega ennast nõökida ei lase. Ja õige ka, mees olgu mehe eest väljas.

Kui ausalt öelda, siis sellepärast mu poisid mulle meeldivadki. Ärge neile seda ainult ütleva minge, et neid kiitsin, lähevad ehk uhkeks. Kuid seda teavad nad juba ammu, et nad mulle meeldivad.

Ega see seiklus tea mis olnudki, kuid see näitab teile poiste vaimu nagu see peab olema.

*

Läksin kohe suve alul nii kui koolijutside karjatamisest vabanesin Paralepa taresse elama. Kõige odavam suvi-

tamine. Olin seal siis kõigi laagrite aegu. Tulid kärarikkad hundud ja lüksid jälle, tulid hülgepojad ja lüksid, tulid mu oma poisid, käisid gaidid ja hellekesedki. Aina üks laager teise järgi. Lõpuks jäin aga mina nagu vana nui jälle metsa üksi ja jätkasin oma häiritud suvitamist.

Ma pean nüüd teile ütleva, et gaidide laagri ajal tegid mu poisid ühel ööl metsas hirmsat mahtrat. Teadagi miks just gaidide laagri ajal. Terve mets oli täis kiskjate loomade mõirgamist, surijate oigamist ja tea veel mis seletamatuid häali. Kõõgitelgis kolisid nõud, lipumasti otsast langes käbisid ja gaidide valvurid vilgutasiid lõkke ääres taskulampe ja värisesid. (Seda viimast nad muidugi ise ei taha tunnistada.)

Kui see kõik juba möödas oli ja poi-

sid ühel päeval tare juurde suguharu nõupidamisele kogunesid, noomisid ma neil nahad päris porralikult täis. Et kas teil pole häbi plikasid hirmutamast käia, näete mina elan metsas juba teist kuud ja veel keegi teist pole julgenud. Kardate vist mu „äkilist“ või tea mis, aga ei julge.

Poisid jäid vait. Nagu oleksid saanud Helmuti isa käest (see on kons-taabel) kumminuia. Siis pistis Ülo: „Vara räägid!“

„Hästi ütles,“ mõtlesin mina, „kuid ütelda on ju kerge. Iseasi kui teha.“ Ja sellega see lugu sedapuhku jäigi.

Läks jälle terve rodu suveõid, mille kestel tuhnisin tormilaterna valgel iga-suguseis pabereis, tegin keskööl ring-käigu ümber tare ja norskasin siis nii, et tare palgid kõmisesid. Siis ühel öhtul, kui mere äärest pesemast tulid, leidsin just tare ukse eest kolm ülestikku sea-tud kivi. Taipasin, mida see tähendas. Poisid ütlesid mulle, et hoiu nüüd kere kõva, nüüd tuleb midagi.

Brovning paremas ja taskulamp vasakus, istusin...

Päike, mu äratuskell on vist jäänud magama...

Kesköine ringkäik oli seekord eriti hoolas. Tean, et poisid on kärstitud, nad ei püsi naljalt luuraja rahulikkuses, liiategi kui luravad sõpra. Lootsin juba siis midagi avastada. Kuid mets oli vaikne kui haud, ei kippu-kõppu kuskil. Olen liialt vana metsavend selleks, et öölindude kisast ja mere kohinast luurajate sosistamist teha. Kõik pidid ju teadma, et nüüd poen voodisse. Ja siis kui tule kustutasin, kahistasin oma öle-kotil ja hakkasin riietuma uuesti. Nii vaikselt kui võimalik. Brovning paremas ja taskulamp vasakus, istusin praokile jäetud uksele ja ootasin...

Õise metsa hääli kuulatades valvan veel veerandtunni ja heidan siis päriselt voodi. Poisid on nähtavasti teinud minuga halba nalja. Jah, suud on suured ja teod väikesed. Rohkem tuleb korraldada rühmale õiseid luuremänge. See karastab poisse.

*

Päike, mu äratuskell, on vist jäänud magama, arvan ärgates. Uni on kadunud, tundub nagu oleksin isegi liialt maganud, kuid väljas on alles kottipime. Sirutan end ja tahan juba keerata teist külge, kui märkan põrandal helkivat päikesepaiste laiku. See tuleb võtme-august. Ja ometi on aken kottipime.

Haridusministri abi V. Päts

Haridusministri abi V. Päts 60 aastane

19. VII 1938. täitus populaarse Eesti haridustegelase haridusministri abi V. Päts'i eluteel 60 aastat. Jubilari austamiseks korraldati vastavaid pühitsusi.

Eesti Skaudid ja gaidid soovivad temale edaspidiseks palju õnne.

Rutem kui muidu olen voodist väljas ja otsekohe õues. Mu poisid on mul siiski tõmmanud naha üle kõrvade.

Kell on juba kümme. Olen priskesti maganud. Ja nüüd kulub mul terve veerandtund poiste nalja likvideerimiseks. Eelkõige langetan lipu, see tähendab, lasen oma spordipüksid alla lipumastist. Siis võtan musta riide oma akna eest ja lasen armast päikest jälle tuppa vaadata. Mu habemeajamisetarbed on kaevule valmis seatud, ainult vaht on seismisest veidi kuivanud. Kustunud lõkkel on mu katel leige kohviga, maitse järgi otsustades on see keedetud mereveest. Niisketest sokkidest, mis jätsin õue nõõrile kuivama, tuleb sammal välja puistata. Terve rida erakorralisi korraldustöid on mul veel ees, enne kui pääsen randa pesema. Ja sealt tagasi tulles leian veelgi uudist. Uksele on kinnitatud kiri. "Ära tööta öhtul kaua, vaid mine vara magama. Kuid siiski — kes keedab supi, see sööb." Võin kihla vedada, et se on kirjutatud mu oma täitesulepaga.

See on koledam vemp, mis mulle kunagi mängitud. Tõsi, olen küll veidi raske unega, kuid see on liig! Olen hinnanud oma poisse madalalt ja see on mu oma süü. Võtan teadmiseks, poisid!

Teisel päeval on jälle suguharu nõupidamine ja terve pere koondub täre juurde. Nagu kerget muiet oleks mu „sellide“ näol, kuid keegi ei räägi sõnakestki. Mehed ei kiitle oma tegudega. Ka mina hoian keele hammaste taga, kuigi mul millegagi pole kiidelda.

Näete nüüd, et mu jutt polnudki suurem asi. Ometi panin ta kirja, sest tahtsin teile kirjeldada õiget poiste vaime. Ega ennast nõökida ei lase! Niisugused poisid hakkavad meeldima. Ja kui sul on neid terve rühm, siis ole uhke. Nendega hoiad sa skautluse palju kindlamal jalal kui seda suudavad kaksikümneviiis sõpradeseltsi ja kümme malevajuhti või muidu kõrget pealikut ja asjameest. Skautlust kannavad lõpuks ikkagi poisid ja poiste vaime.

J. S. Wilson Eesti Skautidel külas.

II

Juba Hollandi suurlaagri ajal 1937. aastal peetud rahvusvahelise skaudijuhtide konverentsi lõppkoosviibimisel andis I. S. Wilson omavahelisel vestlusel kindla lubaduse tulla järgneval aastal Eestisse. Ta tuli. Kes on Wilson? Sünnilt šotlane. Poole omast elutööst pühendanud oma isamaale kaitsevaelasena, töötades 15 aastat Indias salaluure teenistuses, ühtlasi politseiülemana. Hilisemad 15 aastat on aga kogu tema tööjõud pühendatud skautlusele, olles kogu aja Gilwell Parki kursuste peajuhiks, tituleeritud „Camp Chief“ (CC) ja see nimi on sama „patenteeritud“ ja ainus temale kui Baden-Powellile „Chief Scout“, Gilwelli kursuseid, kui tõelisi Baden-Powell meetodi edasi süvendajaid on rajatud juba 20 riigis ja võib ehk loota, et järjekorras asub ka Eesti. Camp Chief esindajaid teistes riikides, või riikide Gilwelli kursuste peajuhite kutsutakse „Deputy Camp Chief“ (DCC).

Skautluse liikumine, mis praegusel momendil ulatub ainuüksi tegeva skautide

koosseisu poolest arvuliselt üle kolme miljoni, nõuab igalt peajuhilt eriti kujunenud iseloomu, et vastu pidada erakordsetele pingutustele, hoides selles liikumises skaudijuhtidele omase „maagilise“ mõjutuse kaudu võltsimatult õiget suunda kõikjal.

Lord Baden-Powell on leidnud I. S. Wilson'is väärilise isiku. Tema esimene pool elukäigust teenistuse osas sarnaneb Bii-Piile, sellest ka tingitud, et Wilson seisab täisvõimelisena skautluse süsteemi ja põhimõtete süvendajana tihedas koostöös Baden-Powelliga. Küllap oli ka põhjusi Wilson'il meie kodumaa noorsoo tööga lähemaks tutvumiseks seda enam, et meil tahtakse skautlikkudeks noorteks arvata ligi 50 000 organiseeritud noort, mis protsentuaalselt rahvaarvuga võrreldes tõstaks meid organisatsiooni arvulise koosseisu poolest esikohale maailmas.

Wilson'il oli tõeline huvi näha Eesti skautlust igakülgsest tema tõelises valguses. Kahjuks ei täitunud tema soov selles ulatuses, mille kohta tema nüüd korduvalt on kahetsust avaldanud lootuses, et parem võimalus veel ees seisab. Siiski kujunes Wilson'i Eestis käimine nii õpetlikuks meile ja teistele kui ka temale.

*

Astun Tartu jaamas Tallinna sõitvale rongile (20. VII. 38), kuulen, et külaline magab alles rahulist und. Aegviidu kohal on esimene kohtumine kupees. „I am very glad to see you“, kõlab temalt esimene tervitus ja vasaku käesirutus sõbralikuks tervituseks. Pooleldi rietatult lihtsas skaudimundris, näib külaline haiglasena, kuid elurõõmsana siiski. Selles mundris tahan viibida Eestis kogu aja“, ütleb Wilson enesele kaelarätti kaela asetades ja „Wood Badget“ selle juurde riputades. Kurdab haige öla üle, mis aga järgnevatel päevadel paraneb. Küsin, kas on tema saanud vastuvõtu kava. Minugi nagu venib imestusest, kuuldes, et temale mingisugust ametlikku kava pole saadetud . . . Informeerin kavast ja olukorrast üldjoontes. Tähelepanelikult kuulates lausub „Siiski raske, üsna raske probleem“ . . .

Tallinna jaamas on vastas Haridusministeeriumi noorte juhataja kolonel J. Vellerid, skautide vanem N. Kann, prof. A. Piip, skm. V. Andreesen, nmg. J. Tedersoo ja NK Tallinna maleva päalik Laagus. Sõbralik vastuvõtt. Sõidetakse hotell „Bristoli“, kus järgneb eine.

Pärnu sk. juubeli laagris Uulus. „Miski on puuladvas kõitnud tähelepanu!“

Skm-d Wilson ja Michelson.

Järgnevad visiidid. Eestkätt peatatakse Haridusministri asetäitja, sotsiaalminister O. Kase kabinetis. Vestlus oli väga sõbralik, koguni skautlik.

Järgnev peatuskoht on Kaitseliidu Peastaabis, kus ootab suurem salkkond ametisikuid, keda esitatakse. Pärast piltlikku ja sõnalist informatsiooni Kaitseliidu ja noorkotkaste tegevusest areneb iseenesest küllaltki pinev diskussioon. Wilson, omase rahulikkusega kuulab põhjalikult ära seletused, asudes sellejärele omaste huumorikate vahemärkuste saatel probleemi lahkamisele, mis ka täielikult õnnestub. Muuseas juhib külaline tähelepanu meie noorsoo isetegevuse töös esile kerkiva bürookraatia hädaohule, mille kaasas käib liiga kaugele ulatuv ametlik kontroll . . .

Viis päeva ümber Eesti.

Nüüd järgneb viiepäevane pikem vaatlusteekond ümber Eesti. Esimesed kaks päeva Tallinna ja põhjapoolses ümbruses, kolmandal päeval Pärnus ning sama päeva õhtu ühes järgmise pooldpäevaga kuulub juba Tartule, kuna lõpuosa naudinguks kujuneb Lõuna-Eesti kaunis maastik, mille hulgas ei puudu ka vannitamine päikese käes Kubjal, vastse noorkotkluse suvekodu juures.

Alatisteks saatjateks peale noortejuhataja kolonel I. Wellerinna ja nende ridade kirjutaja olid veel Noorte Kotkaste peastaabi juhid I. Tedersoo ja K. Lipping, kuna esimestel päevadel kaasas liikusid veel skautide vanem N. K. A. n. n., prof. A. Piip, nõunik M. A. i. s. m. a., skm. V. A. n. d. reesen, L. a. a. g. u. s. jt.

Maršruut Wilsoniga

teostus, peatudes järjekorras järgmiste ürituste vaatlusega: Tallinna skautide „Terassammurite“ kodus, Rannamõisas Tallinna kodutütarde suvekodus, Väänas Tallinna laste koloonias, Keila-Joal Noorte Kotkaste Lõuna-malevkonna laagris, minister Kase suvilas, Nõmme skautide laagri lõkketulel Leetses, Tallinna gaidide rühma laagris, Punase Risti Vabaõhu koolis Kosel, N. M. K. Ü. laagris Koitjärvel, Tapa skautide laagris sealsamas, Kadrina ja Võipere noorkotkaste ja kodutütarde rühmi külastades, liigume edasi Kiviõli põlevkivi tööstusse, sealt siirdutakse Võsule kodutütarde kodusse, Pärnu skautide ja noorkotkaste kodu, Valgerannas kodutütarde vanemate juhtide õppelaagris, sealt noorkotkaste Pärnu laagrisse Reile ja Pärnu skautide maleva 10. aasta juubelilaagrisse Uulusse. Järgnevalt pikk teekond Tartu skautide lõkkeõhtule, Tartu skautide kodus raamatute näitusega tutvunenud, külastatakse Eesti Rahvamuuseumi ja lõppakord on Lõuna Eesti, Võru ja Petserimaa, Tedresootalu, ja isegi kloostri maa-aluste käikude läbistamisega siirdutakse tagasi teekon-

Pärnu sk. laagris Uulus. Vasakult: kol. Vellerind, n-mg. Lipping, skm. Gering, skm. Wilson, kol. Lõhmus, skm. Michelson ja mag. Tedersoo

nale Tartu, kust külaline 25. juuli hommikul rongiga Riiga väljub.

Tähelepanekuid ringreisil skautidest.

Silm nägi ja kõrv kuulis palju, märgin vaid mõnest ketkest ja siinkohal ruumikitsuse tõttu peamiselt skautide üritustest. .

*

„Terassammurite“ kodu kõrges kindluses on meil Eestis skautlikkudest üritustest kaheldamatult orginaalsemaid ja seda kinnitas ka väga selgelt külalise ilme, sest sõnades sealkohal juba temalt vaevalt midagi oodata võisime.

Ringsõidul Põhja-Eestis väärib erilist märkimist külalislahke skaudisõbra minister Kase poolt korraldatud ilus vastuvõtt omas suvilas. Teepeal külastatava gaidide üksiku rühma laagri oli omalt sisustusest ja eeskujult just süsteemi õige käsitusviisi poolest vägagi eeskujulik. Küsimuse peale, millised on ülevaatuse tulemused, vastab külaline täielikus rahulolus „Quite good!“

Pärast õhtusööki minister Kase suvilas jõutakse pimeduses Nõmme skautide laagri lõkketulele Leetsel, kus külalisi vastu võetakse kaugele kostva saarlaste lauluga. Eeskava on vahelduv ja meeleoluküllane, põhjustades külalist lõpul pöörduma skautide poole kõnega, mis algas sõnadega „vennad skaudid“ ja lõppes tervituste üleandmisega lord Baden-Powellilt. Pärast keskööd jõutakse Tallinna.

Koitjärvel N. M. K. Ü. laagri külastusretkel peatatakse ka Tapa skautide laagris. Kahjuks olid tapalased vaevu suutnud telgid püstitada. Kuid külaline ei jätnud ka siin tervitussõnade ütlemisest. Erilist tähelepanu

pöördus Wilson ülesriputatud päevakavale, kus selgus rahulduseks, et laagri ülesehitamine ja kaunistamine seisab päevakavas. Kuna Tapa skautide laager asus paigas, kus juba kolmandat korda peetud üleriigilist skaudijuhtide õppelaagrit, siis oli sellel peatusel see õnn, et siin kohapeal avanes võimalus külalisele põhjalikult

selgitada meie skaudijuhtide kursuste tulevase võimalusi

ja mainida takistusi, mis senist tööd on takistanud. Wilson lubas omalt poolt kaasa aidata, kuna see ju tema peala.

Pärnu skautide 10. aasta juubelilaager Uulus, siin oli ühepäevase ehitusega pakutud kõik, mis muga-vaks laagriks tarvis, seda enam, et laager oli originaalne. Inglise külalisele jooksevad vastu sada elurõõmsat skauti suure rõõmukisaga, haarates teda kätele ja kandes laagrisse. Võib mainida, et pool tundi Pärnu juubelilaagris oli huvitavamaid ja meeldivamaid hetki kogu teekonnal ja seda kahtlematult ka meie külalisele, alles siin sai tema pisut skautlikku elevust näha, mida ta kogu aja igatsenud ja hoolega kä jälgis.

Tartu „õhtune rahvapidu“, nagu seda üks saatjaskonnast nimetada armastas, näitas skautide poolt meie iseseisvuse saavutamise ajaloolisi tõsiasi ja skautlikud tseremooniad jätsid oma mulje. Siin pidas külaline pikema vestluse, kõneldes skaudi heateost, üle andes südamlikke tervitusi Baden-Powellilt ja eneselt.

* * *

Kogu ringreisul ajal olid kõikjal südamlilikud vastuvõttud, ja mille üle külaline alaliselt suure heameelega mainis, see oli hoolikanne, sellise toiduküllusega, mida pakusid kodutütred, noorkotkad, skaudid ja mis oli ettevalmistatud ekspeditiooni juhtide poolt noortejuhataja kolonel J. Vellerinna korraldusi mööda kõikjal, jättis külalisel unustamatu mulje. Ja tema humoorikad väited, et „strawberry ja strawberry“, (maasikad ja ikka maasikad) loovad alles meeoleu, sest maasikaid pakuti kord 10 korda päevas. Külalisele omase huumorimeele ja südamlikkude naeruhoo-gudega lõbustas tema ikka jutulõnga, kui meie mehed jälle omavahel tõsiselt üksteisele otsa vaatasid. „Selfcontrol“, selle sõnaga hoiatas ta ikka igat, kes palju sõi või palju jõi, eks Gilwelli kool ole temasse jät-nud kustumatud intelligenti ja taktitunde ning sõbralikkuse jäljed, olugi et välimu-selt näeme oma ees liigselt tõsist ning ki-vistunud vaadetega inimest, on ta sisemi-

selt läbi ja läbi skaut selle sõna tõelises mõttes.

Ärasõidu päeval ja järgneval nädalal Läti skautide suurlaagris, kus nende rida-de kirjutajal Wilsoni tungival soovil tuli kõikjal liikuda skaudina skaudimundris, kui isikliku sõpruse süvendamise lähemas võimaluses, oli küllaldasi võimalusi selle sümpaatse külalise vaadetes põhjalikult süveneda.

Mis Wilson ütles?

„Mis ütlete siis viimaks pärast Eesti külastusretke?“ julgen esitada tagasihoidliku küsimuse. Vaikus, mõte töötab. Vastus: „Liikumine on õigel teel, liiga palju on vaid oskamatuid juhte.“ Seda väidet analüüsisides selgub, et juhtide süsteemi-kindla ettevalmistuse probleem olgu tähtsamaid tulevikus, sest vundamendita ei saa ühtki hoonet ehitada, eriti kui loodetakse, et suurt massi peavad vaid pedagoogid juhtima. Ta ütles, et skautlus, omases originaalsuses kasvatab tublima kodaniku igaks elukutseks. Skautlus õpetab iseseisvalt tegutsema ja iseseisvalt mõtlema. Skautlus ei teostu koolipingil, noored vajavad juhte, keda võivad usaldada ja kes neid edasi juhivad ka siis, kui poiss ei käi enam koolis, õpetajatest seda loota ei või. Skautlust ei saada ettekirjutada ka amet-asutuste poolt, kuna skautluse põhiprintsiip — isetegevus — ja üleilgse kontrolli alt vaba olek just on annud skautlusele suurima väärtuse ja mõjuvõimu, midu muutuks see liikumine kitsapiiriliseks bürookraatiaks. Nii mõned Wilsoni mõtted, edasi antud vabas ülestähenduses.

Lahkudes ja jumalaga kuni jälleenägemiseni jättes seda sümpaatset, geniaalset inimest jäi veel kord kindlam usk ja veene, et skautlus on tõesti väärtus, mille kasuks maksab töötada ja pea ülesandeks tulevikus jäägu meil kindla vundamendi rajamine skautlikule kasvatusele, kui meie ei taha näha, et sellest suurest liikumisest jääks vaid kitsapiirilise välise töökavaga suur noorte mass. Sellest väljudes kogu meie tulevane peajõud tuleb rakendada skaudijuhtide õppekeskuse loomisele ja juhtide kursuste ja kõrgema kooli, Eesti Gilwelli rajamisele samadel alustel, nagu seda on omaks võtnud juba 20 kultuurriiki. Siis on püsivus kindlustatud.

Eesti skaudid hüüavad Wilsonile, kui Baden-Powellile esindajale vägeva skautliku e-l-a-g-u!

Järgmisel korral Läti laagrist ja Soome skautide Peajuhist,

H. M-n,

Mark van Jung

Mees, kes alati valmis aitama

Mark van Jungi 50 a. sünnipäeva puhul.

26. juulil s. a. sai 50-aastaseks meie skautlikule liikumisele suuri teeneid osutanud Mark van Jung. Ta on soojalt kaasa tunnud skautlikule liikumisele ja mitmel puhul seda majandusliikultki toetanud. Nende teenete tunnustuseks on temale annetatud meie kõrgeim svastika.

Kuid van Jungil on teeneid ka kogu Eesti ühiskondlikus elus. Need algasid juba siis, kui juubilar 1916. a. sügisel asus Eestisse elama. Siis valitsesid segased ajad, mis nõudsid meie kodumaalt suurt valvelolekut. Meie rahvast ähvardasid vaenlased idast ja mujalt, kes tahtsid maha suruda Eesti rahva iseteadvuse. Meie teame, et saksa okupatsiooni ajal oli tegevus keelatud isegi skautlikel organisatsioonidel. Meid kui ka kogu eestlust taheti ümber rahvustada, mida ühelt poolt taotlesid sakslased, ja teiselt poolt venelased. Ja kui siis Eesti alustas oma iseseisvuse võitlust ja isegi kooliõppurid tõttasid maad kaitsma idast veereva hävitava laviini vastu, oli üks neid, kes oma poolt pakkus toetust kodumaa kaitsmiseks, ka Mark van Jung. Sindi

tekstiilvabrikute peadirektorina pakkus ta majanduslikku toetust Eesti väeosadele ja varustas Sindis asutatud kaitseliitu. Eesti iseseisvuse kaitsmisele truuks on jäänud Mark van Jung kogu oma edaspidisegei tegevuse vältel.

Praegu on ta kaitseliidu peastaabi juures finatskomitee liige ja Harju maleva majanduspealik. Saanud suurte teenete eest Kotkaristi, Valgeristi, E. Punase Risti kõrgeima aumärgi jne.

Noorsoo kasvatuse eest on ta hoolitsenud ka sellega, et on sageli suuremate summadega toetanud Eesti spordiliikumist ja selle üritusi. Tema on täiesti teadlik, et mida paremini on kasvatatud ja arendatud noorsugu, seda tugevamani peab rahvas vastu igasugustele katsumistele.

Meenutades svastika-märgi omanikku Mark van Jungi, tema hiljutise 50 a. sünnipäeva puhul, avaldame usku, et ta ka edaspidi aitab kaasa skautlikule liikumisele ja noorsoo kasvatamisele. Selleks parimad edusooovid ka tulevikuks.

Alati valmis!

Mõttevahetuse korras.

Skautlikkude noorte ühinemisest — ühendamisest

Nagu juba üldsusele teada, algatati Haridusministeeriumi poolt skautlike organisatsioonide ühinemise-ühendamise küsimus. Vastavate organite esindajad, nende hulgas Eesti Skaudi Sõprade Liidu juhatus ja Eesti Skautide maleva peastaap, deklareerisid 4. 10. 1938. Haridusministrile oma seisukohad. Avaldatud seisukohtadest kajastub üldiselt, et lähtudes riiklikust seisukohast, on ühinemine tarvilik. Viimasel ajal on mõnes ajalehes-ajakirjas selle kohta sõna võetud; küsimus keerleb peamiselt uue organisatsiooni nime, vormi ja struktuuri ümber. Neis seisukohtades on selgesti väljendatud, et tuleb võtta nimi Noored Kotkad ja nk. vorm põhjusel, et see on ilus, kõlav, eestipärane, ja et seda kannab 15 000 noort. Noor Kotka nimi, peale eelpoolloetletud häade omaduste, olevat läbi lõõnud ja laialdastele hulkadele tuttav.

Loodan, et need hääd omadused ei puudu ka skaudi nimel. Ma loodan isegi veel rohkem. Skaudi nimi on seotud ajalooga, — ajalooga, millist on võinud luua vaid üksikud noorte organisatsioonid. Skautide koostusest astuti vabatahtlikkudena Eesti rahvaväkke. Skautliku liikumise pioneerid, esimesed skaudid, oma esimese pääliku Anton Õunapuuga eesotsas, täitsid iga skaudi esimese kohustuse riigikaitselises ülesandes.

Esimene Eesti skaut Anton Õunapuu mitme aatevennaga kirjutasid esimesi lehekülgi skaudi ja Eesti noorsooliikumise ajaramatusse oma elu ohverdamisega.

Neid skautide tegusid ei suuda asendada nimi, vaatamata sellele, et ta on „laialdastele hulkadele tuttav“, „lääbilõõnud“ ja omab „hea kõla“.

Räägitakse, et nimi „skaut“ on võõra päritoluga. Kuid sel kaalutlusel peaks siis ka sellenimeline süsteem vastuvõtmatu olema. Seda aga seni ei ole olnud märgata, vaid näeme hoopis vastupidist. Vanasõna tüleb: „Nimi ei riku meest“ — kõik on leib mehest endast. Nimi ei riku organisatsiooni, kui seal on kindel süsteem ja sisu. Kui neid viimaseid organisatsioonid ei oleks olnud, siis aeg oleks juba ammu õelnud oma sõna — organisatsioon oleks kokku varisenud. Skautlik liikumine ei ole kokku varisenud.

On komistatud, aga üles tõustud; uusi väärtusi otsitud, neid rakendades ja katsetades, selleks et kujuneks välja rahvuspä-

rane noorte liikumine. Selle visa ja järjekindla töö tulemuseks on, et meil on 6 000+15 000 skautlikku noort. Mitukümmend tuhat skautlikku noort on astunud ellu, varustatud skautlike kogemuste ja kasvatusega.

Kui nüüd tahetakse parandada mineviku eksisammu, — skautide paralleel-organisatsiooni „Noorte Kotkaste“ asutamine — ja riikliku võimu algatusel ning kaasabil luuakse ühine skautlik organisatsioon, siis kahe olemasoleva skautliku organisatsiooni nimest võiks ettepanekuna küsimuse alla võtta ainult „skaudi“ nimi.

Kui meil ei ole seni veel leitud eestipäraseid nimesid direktorile, prefektile, konstaablile, politseile, telegraafile, telegrafistidele jne., siis ei ole midagi katki, kui kavatsetav uus organisatsioon kannaks oma skautlikule süsteemile vastavat ajaloolist nime „skaut“.

Vormiks pannakse ette samade ringide poolt võtta senine Noorte Kotkaste vorm, põhjendusega, et seda kannavad juba üle 15 000 noore ja uuele vormile ülemineku tekitaks neile suuri ainelisi kahjusid.

Ei ole mõeldav, et „ümberrõivastumine“ toimub päevapealt. Niikuinii kõige rohkem paari aastaga vorm on tarvitamiskõlbmatu juba seepärast, et poiss kasvab sellest välja.

Kui ümber rõivastub mitmekümne tuhandeline tuletõrje, kui sama võrdlemisi lühikesa ajaga suutis teha kaitseliitlaskond, siis ei peaks see raskusi tekitama ka noortele, pealegi, kus noorte varu on tunduvalt odavam.

Väljudes praktilisuse ja otstarbekohasuse seisukohast, ühinenud skautlik organisatsioon peaks kandma rohelist vormi, mitte sellepärast, et seda kannavad skaudid, vaid et on tähtis ka riigikaitselisesest seisukohast. Praegustes skautlikes organisatsioonides on, ja neid tuleb järjest juurde, reservväelasi (lennuväelased, kel hall munder, nad kõik ei ole). Kui neil tuleb aeg-ajalt (kordamisõppused jne.) kanda kohustusi sõjamehena, siis on vaid tarvis tunnused ümber vahetada. Teiseks, suurem osa juhtkonnast ja vanemaist kuulub kaitseliidu perre. Kahe vormi hankimine käiks paljudele üle jõu.

Mis puutub struktuuri, siis skautlikel põhimõtetele töötav organisatsioon peaks jääma vabatahtlikule alusele ja juhtide valimise süsteemi juure. Skautlikku liikumist peavad juhtima vabatahtlikud jõud.

Mida rohkem palgalisi isikuid, seda kahjulikum riigikassale, kuid veel kahjulikum vabaalgatuslikule kasvatussüsteemile.

Palgeline kaader ei suuda kunagi noori õhutada enesealgatusele, eriti murdeelisi ja murdeest väljakasvanud noori. Piisaks, kui praegustel malevatel oleks asjaajaja, kes õiendaks päevaseid toiminguid ja teatud õhtutel maleva jooksvaid asju, temale lisaks veel üks kantseleijõud.

Palgalised juhid-instruktorid, sekretärid — muutuvad kiiresti puhtametnikeks. Selle arvel kokku hoitud summadega tuleks soetada noortele kooskäimiskohti töökodade, laagri- ja spordiväljakute näol ning hankida laagrivarustust.

Samuti tuleks hoiduda priisõitudest ja priisõõtmistest. Ülisuur mugavus ei loo väärtusi, ega kasvata noori.

Ja lõpuks.

Kus juttu ühinemisest-ühendamisest ja muist sarnastest asjadest, opereeritakse igalpool arvuga — kuipalju ühtesid või teisi.

Skautlike noorte tõelise arvu kindlaks määramiseks piisaks praegu käsust „et kolme päeva jooksul kõik skautlikud noored tuleksid kokku põhimäärustes ettenähtud vormides“.

Seal rivistuksid ühed ühele, teised teisele poolele. Selle järgi võiks öelda, kuipalju tõelikult neid on.

Näiteks, kui ühest 1800-liikmelisest noortekoondisest ilmub koondise aastapäevale vaid 660 noort ja samast koondisest mõni kuu hiljem üldüritusele koguni 164 noort, siis emba-kumba, kas organisatsiooni koosseis ei ole nii suur (vormi puudus ei saa kõne alla tulla, sest rivis olid ka vormita poisid) või on seal muid põhjusi. Kuna samad nähted on ilmnenud ka teiste koondiste väljaastumistel, siis sellest tingituna üldistamine ja küsimuse tõstmine riiviliseks ülelugemiseks, et saada kätte tõelist arvu.

Nimekirjas seisja ei ole veel organisatsiooni-jõud.

Need on isiklikud mõtted skautlike organisatsioonide ühinemise-ühendamise puhul.

Tegelik skaudijuht.

„Laager on parim koht noorte kasvatamiseks!“

Meie saame laagrist — jooksva !

Jämesäär.

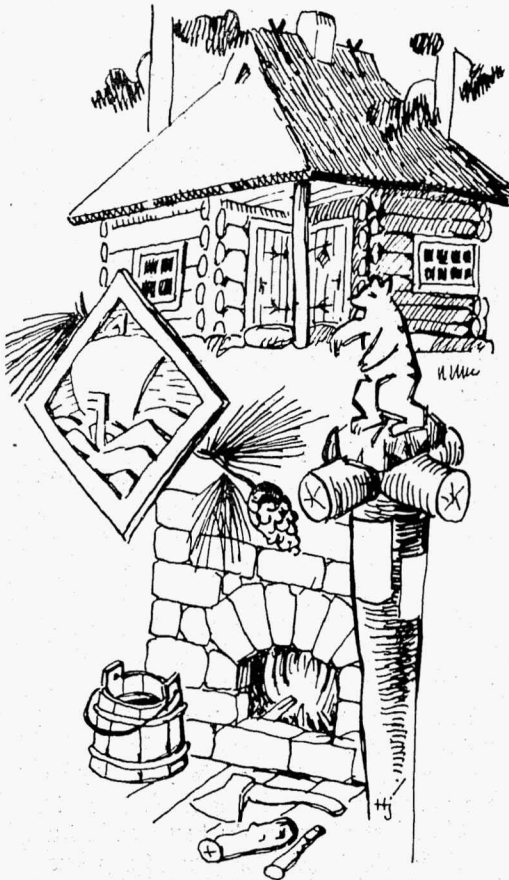
Mina olen kaheteistaastane skaut ja sellest ajast maha laagerdanud, s. o. laagrites elanud mitte vähem kui neli kuud. Küll telgis, küll okstest pununud onnis, küll metsatalude lakas ja vahest isegi hoopis ilma peavarjuta. Õige skaut saab ööbida ju ka vaipa mähitult lõkke ääres. Neist laagerdamistest on mul ilusaid mälestusi, mida lootan kanda enesega läbi elu. Neist unustamatuist öödest kodumaa metsades on aga mul üks mälestus, millest tahaksin vabaneda iga hinna eest. See on jooksva, mis kurjade ilmadega annab end tunda kord siin, kord seal liikmeis ja muutub tihti peagu väljakannatamatuks.

Kui selle häda all kannataksin mina

üksinda, võiksite mulle ette heita viletsat tervist. Kuid minge küsige Eerik Priimannilt või mõnelt teiselt vanalt laagrimehelt, kuulete, et ka nende kondid laulavad sama laulu. Eks ole, peame tegema järelduse, et skaut läheb metsaeluga karastama oma tervist ja vaimu ja toob sealt kaasa — jooksva.

Kõige esimene otsus oleks, et peaksi me maha matma laagriromantika kui meie kliimale sobimatu osa skautluses. Jätame selle inglismannidele ja teistele, kes elavad soojemal maal kui meie. Kuid sellest oleks kahju just nende ilusate mälestuste pärast, mida ei saa uskult mujalt kui laagrist. Laager peab jääma!

rite ümberkujundamisega. Telklaager lühemaks ajaks võib ju väga sobiv olla, kuid pikematest ja järjekindlamatest laagritest peaksime katsuma telgid välja lülitada. Ütlete küll — tohoh, kuid siiski! Ja telgi asemel peame tarvitusele võtma majad, barakid, tared või ükskõik millise nimega kindlad ehitused. Umbes niisugused, nagu on läänlastel Paralepas ja mida suurlaagri ajal nägid väga paljud. Ma ei räägi kindlate ehituste püstitamisesest mitte läänlasena suurstades oma tare üle, vaid uskuge, mul on kahju kõigi eesti poiste kontidest. Peaksime uute telgitüüpide plaanitamise ja massilise telkide muretsemise mõneks ajaks jätma ja tõsiselt mõtlema kindlate ehitustega laagriale.

Läänlaste laagritare...

Parandust saaksime aga tuua laagri. Nüüd ütlete te mulle — raha, kust saame seda?

Lubage ma seletan. Küll mitte seda, kust me raha saame, sest see on terve maailma majanduspoliitiline küsimus ja sellest kirjutakin ma „Eesti Skaudis“ ainult hiigla kõrge honorari eest, kuid ma seletan kuidas saaksime tare.

Üks keskmise suurusega salgatelk maksab 70—100 krooni ja selle telgi iga on umbes kümme aastat. Niisuguseid telke muretseb aegajalt iga maleva kui ta ei ole harjunud elama laenatud telkides. Üks tare läheb maksma 350 kr. (viie telgi hind) ja mahutab hästi plaanisetult viis salka. See tähendab, et on ükskõik, kas muretseta telgid viiele salgale või üks tare.

Nüüd asja halbu ja häid külgi:

Tarel pole rattaid, et teda saaks igal aastal uuele laagrikohale vedada. Poistel võib igavaks minna alati ühel kohal laagris olles.

Tare-elu võidakse pidada romantika-vaesemaks telgielust, kuigi ma oma kogemuste põhjal seda ei arva.

Tare iga on aga vähemalt 50 aastat, seega viis korda pikem kui telgil.

Tarelaagris teostatavaid ehitusi ei pruugi peale laagri lõppu lõhkuda. See äratav poistes loomistungi, sest nad näevad, et iga tööga muutub tare ümbur ilusamaks.

Alaliselt ühel kohal laagris olles pole igavust karta, kui poisid korraldavad ümbruse metsa, teostavad tare juures pioneerehitusi ja kodukaunistamist.

Taret saab raudahju või kamina ehitamisega otsekohe muuta ka talvelaagrikõlblikuks. Sellega astume sammu edasi, sest talve- ja suusalaagreid oleme seni korraldanud üsna vähe.

Mõtlege järgi ja te leiate, et on vaja hakata ehitama taresid!

Tare tuleks ehitada mitte liiga kaugel linnast või maleva asukohast, et poistel oleks paras sinna suusatada, jalgrattaga sõita ja taret hooldamas käia. Tare ehitatagu metsakuivadest,

s. o. surnud puudest, kuna nii tuleb odavam. Ehitustöö tehku töölisel, kuna poistel on sealjuures niigi veel küllalt tööd. Katus olgu roogudest, õlgedest või pilpast jne. Ma ei hakka kõiki neid asju kirjutama, võite küsida, kui teil algab tare ehitus.

Oma jutule selgituseks toon mõningaid pilte läänlasest tarest. Muide, see on esimene läänlaste tare, kuid vist mitte viimane. On loota, et neid sigineb veelgi ja mina oma jooksva pärast katsum nende saamise eest võitleda nii-

palju kui üks jooksvaga inimene võidelda suudab. Sest eesti skautide sobivaim „telk“ on tare.

*

Ärge kokkuge laagritest tagasi selle jooksva-jutu pärast. Võibolla, et igaühele see külge ei kakkagi. On ju tõsi, et enamus inimesi sureb voodisse ja meie sellele vaatamata heidame sinna puusärki igal õhtul rahulikult puhkama. Nii tehke ka oma laagritega, kuid ärge unustage seda juttu laagrist, jooksvast ja tarest.

Tallinna meriskaute. Keskel prillidega (istub) Maleva vanem skm. E. Maddisoo

Sügis.

*Mets taamal kurb kui kooleks;
Ja ookris lehti pillab puu.
Kõrs üksik, jäänud saatus hooleks
Ning linnul vaikind laulusuu.
Maa oigab, tuulehamba puret —
Ilm sajust hall ja sünk.
On täitmas hinge, elumured —
On saabund surm ja suik?
Aug. Silla.*

Meriskautide nurk.

Ilmateadust.

3

Õhuniiskuse tekitajaks on päikeselt saadud soojus, mis muudab osa vett auruks. See harilikult õhu läbipaistvust ei vähenda. Kasvab niiskuse hulk õhus üle kindla piiri, siis muutub ülemäärane osa peenikesteks veepiiskadeks, kaste, udu või pilvede näol. Küllastunud niiskuse õhk tõuseb oma kerguse tõttu üles, jaheneb ja paisub. Ülal jahedas õhus, veeaur muutub peenikesteks piiskadeks, moodustades rümpilvi. Rümpilved võivad üheneda vihmapiilvedeks.

Õhu niiskust mõõdetakse kõige enam Assemanni psühromeetriga.

Ilmastik ja selle muutused on suures sõltuvuses rõhkkondadest, temperatuurist ja sademeist. Uurides kõiki neid nähteid, võime enam-vähem täpselt ilmu ennustada. See on teaduslik ilmade ennustamine. Peale selle ennustatakse ilmu veel vanarahva tarkuse järele, mis tugineb esijoonel loodusnähetel ja -juh-

tumuste vastastikusele sõltuvusele ilmadest.

Mõningad tunnused ilmade ennustamiseks oleks:

a) Püsiva hea ilma tõe-
näolised tunnused:

Õhurõhk. Kõrge (765 mm ja enam) vähe muutub öö-päeva jooksul.

Tuul. Võib olla iga suunaline. Enamasti kagu-, ida- ja põhjakaartest. Ka muutlik suund. Kiirus talvel väike. Suvel — päeval nõrk, öösel vaikib.

Pilvitus. Enamasti pilvitu. Päikese tõusul ja loojangul täiesti selge. Mõnikord talvel kerge udu või madalad kihtpilved. Suvel — selge öö, päeval mõnikord rümpilved, missugused lõunaks suurenevad või õhtuks kaovad.

Sademed. Kuiv. Suvel pole vihma ega talvel lund. Hommikul kaste.

Temperatuur. Talvel selge ilmaga kõva külm, pilvitusega — keskmine külm. Suvel — kuum. Vahe öise ja päevase temperatuuri vahel suur.

b) Püsiva halva ilma tõe-
näolised tunnused:

Õhurõhk. Madal (alla 750 mm), muutub vähe öö-päeva jooksul.

Tuul. Mõõdukas. Muudab suunda õige vähe, samuti kiirust. Enamasti edela-, lääne- ja loodekaartest.

Pilvitus. Talvel ja sügisel üleni pilves. Suvel ja kevadel kohati pilves.

Wilde tuulekiiruse mõõtmise lipp.

S a d e m e d. Nõrk vihm või lumi pikema aja jooksul või jälle tugevad sadjud lühikeste vaheaegade järele.

T e m p e r a t u u r. Talvel edela tuulega sula või nõrk külm. Väikese ööpäevase kõikumisega. Suvel — keskmise temperatuur väikese ööpäevase kõikumisega.

c) **P a k s e m a k s** muutuva ilma tõenäolised tunnused: Õ h u r õ h k. Baromeeter tõuseb.

T u u l. Puhanguline.

P i l v i t u s. Hajub. Pilved muutuvad läbipaistvaks, sõredaiks.

S a d e m e d. Hood muutuvad lühemaiks, kuid on veel tugevad.

T e m p e r a t u u r. Talvel langeb. Suvel tihti alul langeb, pärast tõuseb. Sügisel tihti öökülmad.

d) **H a l v e m a k s** muutuva ilma tõenäolised tunnused:

Õ h u r õ h k. Mida kiiremini langeb, seda tõenäolisem on halvenemine.

T u u l. Tõuseb ja muutub siis ühetasaseks. Enamasti läänest või edelast.

P i l v i t u s. Suureneb.

T e m p e r a t u u r. Talvel tõuseb. Suvel — ööpäevase temperatuuri vahe jääb vähemaks.

Ilma ei maksa kunagi ennustada ühe tunnuse järele, vaid kui kõik vaatlused annavad kooskõlalisi tagajärgi, võib teha tõenäolise ennustuse. Vaatlustel lahkumisevate ilmatunnuste puhul tuleb pöörata suuremat tähelepanu silmapaistvamalt ilmnenuid tunnustele. Iseäranis silmapaistev nähe õhkkonnas toob esile ka muutusi teistes ilmastiku nähetes. Seepärast niisuguste silmapaistvate muutuste ilmnemisel võib tagajärjekalt ennustada ilmade iseloomu.

Eestlastel ja paljudel teistel rahvastel, on tehtud aegade vältel palju tähelepanekuid ilmade kohta, millistest paljud väga tahavad. Eriti paistavad silma seremeeste ilmaennustused. Need põhjenevad suuremalt jaolt tuule suuna muutumisel, pilvede väljanägemisel, õhu läbipaistvusel ja horisondi nähtavusel.

Siin mõningaid neist:

„Kui päike läheb selgesti, kullakarva looja, siis tuleb ilus ilm.“

„Kui päike loojamises on vasekarva või kaob pilve taha, tuleb vihma.“

„Kui kuu või päikese ümber on rätas, siis ilm läheb halvaks.“

„Kui tähed virvendavad, siis ilm läheb halvaks ja tuleb torm, paistavad tävad tähed rohelistena, siis tuleb põud.“

„Kui pääsukesed lendavad madalalt, siis tuleb vihma.“

„Kui suvel on raske, umbne õhk, siis tuleb kõue vihma.“

„Langeb korstna suits alla, siis tuleb vihma.“

„Enne muutub tuul, pärast pilved, siis ilm.“

„Kui öösel tulevad nähtavale tuled, mida harilikult ei nähta, siis tuleb torm ja veetõus.“

„Kui ilusa ilmaga merel maad kerkiavad (suur refraktsioon), siis võib oodata tormi.“

„Kui kajakad on kaldal kõndimas, siis on tulemas torm.“

„Kui tuleb tuul vihma eel, siis sellega on aega veel; kui pärast vihma tõuseb tuul, siis purjed kinni, hüüdku huul.“

Loodan, et siin toodud lühike ülevaade ilmastikku vaatlemist võib aidata meie meriskautidel teha tähelepanekuid ja omada isikliku kogemusi, millised on eriti tähtsad ilmastiku vaatlusil ja ennustamisel.

Kivi südamele

Jutt hundudele.

Merelt tuli tuulepuhang, liugles üle rannalagendiku, puistas puude latvu, sasis tare rookatust ning tormas edasi. Rebane pistis oma nina urust välja, kuid tõmbus ehmunult tagasi. Inimesehais! Ja õige tugev. Seal on neid kindlasti rohkem kui üks. Õigus, reinuvader! Sinine kari oli eile laagri asunud ja magas nüüd õiglase und — suuremad telkides ja vähemad tares. Öövaht aga vantsis ümber laagri ja kükitas vahetevahel tule äärde. Pilvepragudest vilkusid sõbralikud tähesilmad, ja mere ääres roostikus nuttis keegi: kviit, kviit.

Tuul oli ammu hüljanud metsa ja tormas nüüd üles. Tüütava pilve lükkas ta ka eemale ja laskis kuuvanameest oma irvitavat palet maapealsetele näidata. Aitas ju kuu tal lagarit valvata. Aga tore oli sedaviisi valvata: üks näitas tuld ja teine käis kaika ja vilega ümber laagri. Et kui röövel on pöösa taga, siis koputab, ja kui neid on mitu siis loeb ära ja paneb vile hüüdma. Ants muigas

lõbusasti. Kui terve sinine kari ajab röövleid taga, igäühel kaigas või kivi käes ja kus need liduvad nagu vanakuri kannul. Hunt ja tema on kõige ees ja muudkui jagavad, et kas tuled veel täitsameeste laagrit luurama, säh sulle, tee, et sa koju saad. Ja kui mõne kätte saaks — tooks laagri, võõpaks näo saapamäärdega sisse...

Ants astus tule juurde, lükkas tukid koomale, vaatas kella — tund ja veerand veel — ja jatkas oma ringkäiku.

Siis ajaks pika teiba käistest läbi, arutas ta edasi, las loovib hommikuni puude vahel. Hommikul, kui ta koju jõuab, ehmatab ta oma kodused poolsurnuks, sest ega need heameelt tunne, kui ukse taga äkki musta näoga sirutatud kätega saadan seisab. Ants turtsatas kord ja heitis sõbraliku pilgu kuule, kes ka oma kortsulist nägu naerule püüdis kiskuda. Aga, mis see olid? tõesti, — üks vastik pilv pidi just kuu ette minema — seal vist on midagi? Ta astus mõned sammud sinnapoole, kust hääli oli tulnud. Ja nüüd kuulis: Ants selgesti tippivaid samme, lühikest lõõtsuvat hingamist, ja mingit iseäralikku puksumist. Nüüd praksus oks tundmatu jalge all. Ants pilgutask silmi — pärast heledat kuuvalgust tundus pimedus esialgu võõrana. Ta kaalus sõjaplaani: esiteks vaatab palju neid on, ja kui üksi jagu ei saa, lööb laagri vilega üles. Praegu seisis ta keldri nurga taga ja kuulas. Midagi. Kuid kõõgi-telgist kostus äkki nõude kolinat. Silmapilk oli Ants telgi juures, lükkas riide kõrvale ja vajutas elektrilambi põlema. Telgis polnud kedagi! Puhtaks küüritud toidunõud seisis reas paremal telgi seina ääres, tagapool olid toidupakid ja juurvilja korv, vasakul hapupiima-nõu, kulbid ja ämbrid. Ants seisis uksele kui elav küsimusmärk. Arvas juba, et on eksinud, kehitask õlgu ja asus äraminekule, kui krabinat kuulis ja halli okaskera nägi makaronipakkide

...las loovib hommikuni puude vahel...

tagant välja veerevat. Siil upitas enese hapupiima-nõu najale püsti ja püüdis katteks pandud lauakesi eemale lükata. Ja nüüd tahtis ta nõu sisemust uurida. Kraps, oli Ants seal juures ja võttis selli ettevaatlikult mütsi. Palju ei puudunud, ja homme oleks kama asemel siilisuppi saanud, pomises ta endamisi ja viis rahurikkuja põõsa taha, teda seal lahti lastes.

Ants läks tule juurde ja vaatas kella. Nelikümmend minutit oligi veel. Siis saab magama, mis eilse rassimise peale hädasti ära kulub.

Nüüd nägi ta mitmes kohas siile, ja kaevu juures oli koguni terve siiliperekond kahe väikese teravninalise pojaga.

Ants läks tare juurde ja kuulas sõprade rahulikku hingamist. Veerand tundi veel, siis saab ta ka magama. Ta haigutas nii, et suu kõrvuni lahti oli ja sulges siis selle kuuldava naksatusega. Jatkas siis ringkäiku. Aga kui ta ümber tarenurga keeras, jäi ta tonksti seisma. Kaevu kõrvalt ronis keegi üle aia. Siil see ei olnud, palju suurem oli. Lamp oli tal taskus; ruttu otsustades kahmas Ants kaika tugevamini kätte ja teise

käega võttis tare tagant virnast telliskivi. Kogu oli vahepeal üle aia jõudnud ja lähenes taarudes. Sülitas ja pomises segaseid sõnu omaette. Ants astus paar samum ettepoole ja pressis läbi hammaste: „Seis, kes on?“ Parem käsi kaikaga tõusis iseenesest üles, et kui sammu astud nii saad. Aga küürus kogu ajas enese sirgeks ja tuttav hääl ütles: „Ära löö, omad mehed!“ Karjahunt Villu!“ Telliskivi kukkus Antsu käest ta väikese varba peale ja parem käsi kaikaga langes lõdvalt rippu.

Kuu pistis oma uudishimuliku nina pilveseina tagant välja ja vaatas, mis maapeal lahti on.

Hunt nägi aga maas telliskivi ja küsis naratades: „Hakkab vist sadama, tibab juba?“

Nüüd sai Ants ka oma tavalise tuju tagasi ja vastas: „Ei, see kukkus mu südamedelt, ma arvasin, et massuurikad.“

„Kasudega tehtud,“ naeris hunt, „jälle üks rohkem.“

Endamisi naerdes pani Ants telliskivi virna tagasi ja läks järgmist vahti äratama.

Volkam.

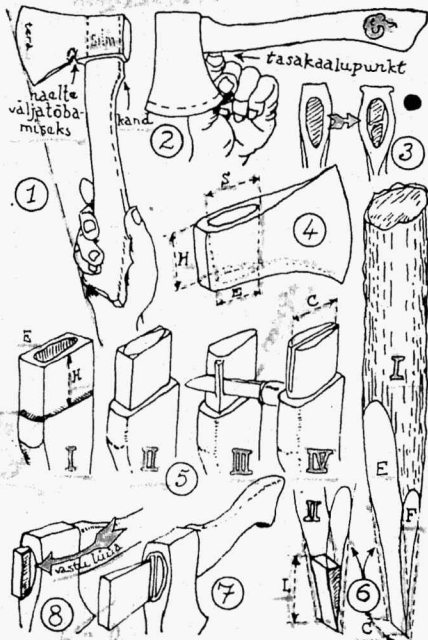
...teise käega kahmas telliskivi...

Praktilist

Pioneeri tööriistad

Nagu üldiselt teada, on vanemskaudi ja skaudi pioneeriülesannete harrastusil kasutatavateks tööriistadeks kirves, labidas, saag ja nuga. Neist kõige sagedamini on tarvitata kirves, kui mugavam tööriist, millega metsas palju saab korda saata. On ka kindel, et tööriist on niikaua hea, kui ta on korras; ja korras seisab terariist õieti hoidmise ja teritamise läbi. Kuidas kirvest hooldada, sellest alamal.

Kirve vars peab nägema välja kui koera tagumine jalg, peab olema sile, et libiseks käes ja lõpust jäme, et püsiks paremini käes. Parim on selline kirvevars, millel puu süü jookseb ühest otsast teise nii kui suuskadel, siis võib olla kindel, et vars nii hõlpsasti ei murdu. Vars on õieti kirve silmas, kui varre lõpp ja tera keskkoht asuvad ühel joonel (joon. 1). Hää kirve omadus peitub veel ta raskuses. Et ei oleks tarvis pingutada jõudu löögi andmisel, tuleb kirves tasakaalustada varrega (joon. 2).

Sagedasti kasutame kirve silma pealset haamrina vaiade maasse löömisel jne. Ettevaatust — liiga sagedased ja tugevad löögid võivad rikkuda kirve silma ja purustada varre selles (joon. 3).

Vaatleme varre otsapanekut kirvele. Kirve silmal on teatud pikkus H — silma varre poolne avaus E, mis kitsam kui väline avaus S. Peab teadma, et kirvele vart otsa pannes, peab vars minema kirve silma kitsamast avausest.

Kuidas kohandada vart kirve silmale, näitab (joon. 5). Varre selle otsale, mis peab minema kirve silma, joonistama pliatsiga kirve silma kitsama avause E ja märgime ka silma pikkuse H pürjoontega varrele (joon. 5—I).

Saaga saame maha suured nurgad (joon. 5—II), tasandame noaga (joon. 5—III) ja raspliga anneme varre otsale kuju nagu näha (joon. 5—IV), et see tasase hõõrumisega läheks kirve silma. Seejärgi saame varre keskele pillu, millesse tuleb kiil (joon. 5—IV).

Kiilu valmistamine.

Kiil peab olema kuivast ja kõvast puust. Tema valmistamiseks võtta küllalt suur kuiv kaigas (joon. 6—1). Tahuda tal küljed kahelt poolt, joonisel näide E, seejärgi küljed F-seni kuni alus C on sama pikk, kui saetud osa kirve varres (joon. 5—IV). Pikk kaigas võimaldab kiilu hõlpsalt valmistada: algul kirvega ja hiljem noaga tasandades löpliku kujuni. On see savutatud — siis alles võib kaika küljest saagida tarvisminev osa L ära (joon. 6—II).

Kiilu kohale asetamine.

..Aseta vars kirve silma, pane kiil tema jaoks saetud pilusse (joon. 7). Seejärgi lüüa kiilu koos kirvega vastu pakku, kirvest vartpidi käes hoides (joon. 8). Algul lüüa tasakesti ja mida enam kiil varesse läheb, seda tugevamini. Ei lähe kiil enam sügavamale, siis saagida maha üleliigne osa. Et kiil paremini kohal püsiks, võib teda enne paigale panemist õlitada või paar kruvi temasse keerata. Kuigi oled selliselt toiminud, võib vars siiski kirve silmas loksuma hakata ja tekib vajadus kirvest vartpidi vastu pakku lüüa (joon. 9), et vars kirve silmas paremini püsiks. Toimida õieti, kui kirvevarre teed lameda otsaga (joon. 9), et vastu pakku lüües kirve vars ei puruneks (sama joonis).

Vahest võib murduda kirve vars just kirve silma kohast. Kõige hõlpsam viis murdunud varretüki kättesaamiseks kirve silmast on näidatud joon. 10. Kirves lüüa pehmesse niiskesse maasse nii, et ainult kirve silma maapinnale jääks ja sellele teha lõke. Lõkke kustudes on ka varretükk

kirve silmast välja põlenud. Seejärgi tuleb raud jahutada ja temale vars taha panna eelpool kirjeldatud viisil.

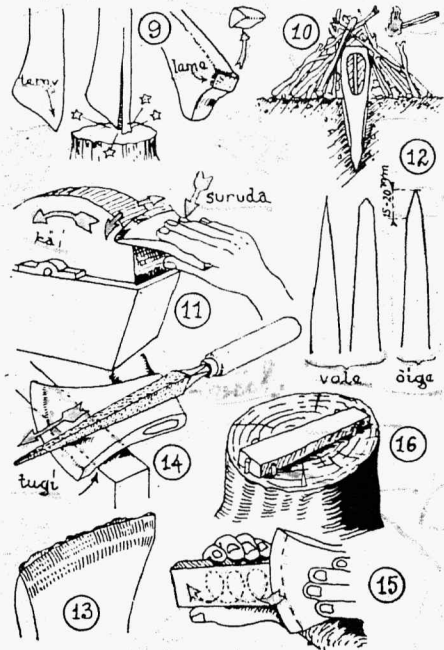
Kirve teritamine.

Käiata tuleb kirve tera esmalt tagant ja siis 1,5—2 sm. järsumalt eespoolt. Joonisel 11 on näidatud, kuidas kirve tera vastu käia hoida ja joon. 12 on näha valesti ja õieti käiatud kirve tera.

Teritamiseks võib sattuda kätte ka hambulise teraga kirves (joon. 13). Enne käimist tuleb anda temale viiliga enamvähem õige kirve tera kuju (joon. 14). Tuleb panna tähele, et viilimisel leitaks kirve terale sobiv tugi millel viilida. Peale käimist tuleb kirve terale veel kõvasil või luisul anda viimne lihv. Kõvasil kirve tera nühkida väikeste tiirudena, mitte edasi-tagasi ja üles alla (joon. 15). Nii viisi toimides on tera lihvimine ühtlasem, kui edasi-tagasi nühkides, kuna kõvasi pind ei ole igakord ühtlaselt sile. Parem on kirve tera lihvida kui hoiame kirvest mõlemi käega ja kõvasi kinnitame paku külge (joon. 16).

Kirve hoidmisest, kandmisest ja käsitsemisest järgmine kord.

Master Ats.

ÕIENDUS!

Käesoleva aasta suvel Eesti Skaudi poolt välja antud brošüüri „Eesti rahvuslipu ajalugu“ ja „Eesti Skaudis“ nr. 8 lhk. 164/165 1938. a. avaldatud artikli „Eesti rahvuslipu ajalugu“ sisuliseks koostajaks ja autoriks on pr. Raudsepp Valga Gaidide Malevast.

Toimetus.

Tähelepanu!

Järgmine „Eesti Skaudi“ number ilmub Emadepäeva numbrina 1, detsembriks s. a.

Kõik kaastööd palutakse toimetusele saata hiljemalt 15. novembriks s. a.

Ärge unustage „Eesti Skauti“!!!

Toimetus.

Gaidide nurk

Sõit Stockholmi.

Järgmisel varahommikul ruttasime rongile ja pääle 1½-tunnilist lõbusat ja laulderikast sõitu olime Upsalas, Rootsi vanas ülikoolilinnas. Küllastasime lossi ja vanakirikut, ülikoolihoonet ja raamatukogu. Sää! nägime haruldasi käsikirju, näit. Gustav-Adolfi, Wallensteini jt. kirju, käisitsi kirjutatud Caesari koodeksit ja palju, palju muud huvitavat. Siis viitsime aega kaubamaja küllastades, kuni tuli tagasisõit, veel lõbusam, kui tulek. Ülemeelikult puhusid tüdrukud oma õhupalle suureks, kuni üks pallikene heleda plaksuga lõhkes kellegi rootsi daami suursuguse näoloori vastu. Oh, aeg, seda ehmatust küll!

Õhtul sõitsime linnast välja Nockebyssse, kus gaididel on kasutada metsavahimajakene selle eest, et nad valvavad ümberkaudse looduse rikkumatuse järele. Sadas tublisti vihma, aga marssides laulu saatel oli rõõm isegi astuda mõnda „juhuslikult“ ette sattunud poriloikugi.

Metsamajakases kolde ääres süvenes sõprus sügavaks, päälegi kui kõike head kaunistasid veel saiakased marmelaadiga ja maiustused. Lõbusaid lugusid ja kõlavaid eesti laule oli varuks hilisõhtuni, kui jälle reisisime koju läbi suurlinna sillerdava tulemere.

Oi, täna on ju kuninga sünnipäevapidu! Tore on ta kindlasti, aga kahju ainult, et väljas sajab ja külm on kangesti.

Kell 8 hommikul vaatasime, kuidas muusika saatel heisati Stockholmis lipud ja see oli tõepoolest tore. Olgugi, et tihe sadu segas tublisti peomeeleolu, tundus siiski tuhandete rahvuslippudega ehitud linnas kirevat pidustustehõngu. Läbi saju sammusime koju, minnes üle erilise tähendusega kuningasillast. Too on suur ja pikk raudsild, mille keskpaigas kummalgi käsitoele asub kullatud kuningakroon. Sillast ülemineja peab vaikima kroonidest alates kuni silla lõpuni ja soovima endal midagi, siis täituvat soov kindlasti.

Kodust sõitsime niiskuse ülimesse paika, nimelt stockholmaste ujulasse. No on ikka ehitus uhke ja tore küll, aina vaata ja imesta! Aga uhke ja tore on ka hind, mida võetakse suplemisekorralt — tervelt 50 ööri! Meist mõni siiski „kumbles“ ilma 50 öörita, kui pahaaimamatult astus duširuumi põrandale, sest siis kohe hõljusid krae vahele hõbeselged niiskusetilgad väga ohtras väljaandes. Ujula on kaaretaoline ehitus, mille lahtisel küljel asuvatel kaljumüra-

katel on võimalus võtta päikesevanne. Bassein asub kaljude ja ujula vahel ja oma sügavsinise veega meelitab kohe suplema, ainult vihm keelab.

Ujulast tagasi tulles läksime Püha Jakobi kirikusse, et võtta osa kuninga auks peetavast jumalateenistusest. Laulsime hoogsasti kaasa, ilma et sõnadest aru saime ja imetlesime rootsi õpetaja ererohest kuldilustustega kirikurüüd. Ja lõppeski varsti palve ning meie rahvas küllastas gaidide bürood ja kauplust. Mõnus oli vaadata, kui võrd toredasti saavad ennast varustada rootsi gaidid igasugu gaidtarvetega ja nagu kahju oli, et meil nii pole.

Ainult 15 meie seast oli õnn näha isiklikult lõpumatut pidutsemist ja kuulda marulist juubeldamist hallipäise kuninga auks ja peab ütleva, et nii mitmelegi meist oli too elu ülevaimaks hetkeks. Oi, seda kirevust küll, mida nägime rahvusriideis peolistes, seda imetoredat sõjamehelikku tühti naisratsanikkudes! Ja kui saabus staadionile kuningas oma poja, pojapoja ja pojapojatütre saatel, siis tõusis selline vaimustusehõise üle 100-tuhandepäälisest rahvahulgast, et valati pisaraid õnnetundest. Isegi sooje varste müütav noormese juubeldamisehoos oli niivõrd vaimustuses, et tähelegi ei pannud, kuidas piiritusest tühjaks jooksis tema vorstisoojendamise ahjukene.

Hakkas hämmarduma juba, kui lahkusime lennuväljalt, et paari tunni pärast siia uuesti tulla suurejoonelist tulevärki vaatama. Et meil kangesti tahtmine oli rahast ruttu lahti saada, siis veetsime oma aja „Tivolis“, toredas lõbustuspaigas, kus alles nägime, milline on üks õige „Tivoli“. Neid sõite õudustemajas ja Himalaaja mäestikust, autodes ja paatidel ei jõuagi lugeda, samuti toda rahakest, mis jäeti sinna. Aga nalja sai palju.

Kui pärast suu-ammuli, vaatasime haaravalt toredat tulevärki, kui taevast ja mererekäärud olid kirevad tuledesärast, kui tervituseks hüilgasid korraga mitmekümne tuhande autopasunad, siis tundis igaüks meist, et see kõik oli tõesti väärikas lõpp.

Tuli uuesti hommik ja 3 meist sõitsid Frustunaby'sse, gaidjuhtide treeninglaagrisse, kus alles nägime korda ja „ornungit“. Laagrit peeti gaididele kuuluvate majade juures ja osavõtjateks olid ainult malevajuhiid. Küll neid siis käsutati ja kamanadati ja alles sää! ilmes nende distsipliin.

Ei tea, mis mõtles meist igaihe süda, aga tuletades meelde meie korda, muigasime kõik. Kena oli päev, head olid tütarlaste valmistatud road, maitsev oli šokolaad, mida anti lahkumisel ja toredaim kõigest teeõhtu Stockholmis, gaidide kodus.

Ei oska kohe seletada seda mõnusat sõprusetunnet, mis manas esile kurbusetunde, mõeldes lahkumisele, veel enam tuleb puudus sõnust, kui kirjeldada rootslaste rõõmu eesti rahvusriides nukukese üle, mille jätsime neile mälestusena. Too oli õhtu, kus igaiüks otsis valmis oma uue sõbra jaoks hellemad ja õrnemad sõnad, kus tõesti ei tahetu lahkuda nipiea, sest olla oli ülihea.

½12 heitsime pilgu veelkord oma jaapanlikku magamistuppa gaidide kodus ja minuteid hiljem olime juba laeval. Veel

viimased hääd sõnad saatma tulnud rootsi tütarlastele, veel tublid käepigistused, veel fotoaparaatide klõpsatusi ja juba eemaldus „Estonia“ sadamakait.

Kaua, kaua lehvisid aga valged rätikud jumalagajätuks ja kaua istus mõni meist, silmad pisarais ja mõtles kauneist aegadest.

Tagasisõit oli ülitore, sest ilm oli soe ja meri vaikne. Kaunilt kõlasid eesti tüdrukute lauluviisid üle Läänemere lainte, soojalt suhtusid neisse ka laeval viibivad reisijad. Ja nii tuligi, et Tallinna gaidid pidasid ära suure laulupeo eelproovi, lauldes viise kuni koiduni, säält edasi kuni hakkasid paistma Tallinna tornid.

Uhked olid päevad Rootsis, kaunid neist mälestused!

Leedu gaidide suurlaagrist Paraislises 12—21 juulini 1938 a.

11. juuli hommikuks kogunesid Leetu laagrisse sõitvad gaidid Valga jaama. Rühma juhiks oli peastaabi sekretär gdr. Sigrid Elken, osavõtjaid järgmiselt: Tallinnast 5, Narvast 9, Rakverest 4, Valgast 2, Tartust 1 ja Pärnust 1. Kokku 23 sõitjat. Juba Tallinnast peale sõitsid kaasa veel 5 rootslast ning 2 soomlast. Riias ühinesid veel lätlased ning Läti leedulased.

Leedu piiril võttis meid vastu juht, kes meid laagri saatis. Rongi peatudes Shiaulis saime toreda üllatuse. Leedu gaid Danuta, kes meil Kiidjärve laagris oli, tõi maasikaid ning tohtu hulga võileibu. Samuti kutse peatuda tagasisõidul päev tema juures. Selline algus juba tähendas midagi.

Kaunases olid meil eesti skaudid vastas, kes meie raskid kohe oma hoolde võtsid. Vastuvõtt laagris, kuhu meid kohe busiga viidi, oli vägagi südamlük. Olime määratud Aukstaitesi rajooni, kus tütarlap- sed meile lilledega ning lauluga vastu võtsid ning kus nägus laud juba maitsekalt kaetud oli.

Suurlaagri pidulik avamine toimus 13. juulil. Avamisele eelnes jumalateenistus eraldi katoliiklastele ning protestantidele. Siis heisati lipud ning järgnesid tervitused riikide esindajailt. Peale eestlaste, rootslaste ning soomlaste oli veel esindusi Hol-

landist, Taanist, Lätist, Prantsusmaalt, Ameerikast, Inglismaalt, Austraaliast ja Uus-Meremaalt. Samal päeval külastasid kõik välismaalased skautide suurlaagrit Panemunes, kus söödi õhtust ning viibiti lõkkel.

14. juulil viibisid mõlemad laagrid Kaunases, kus külastati muuseumi ning tutvuti linnaga. Õhtul toimunud langenute austamine jättis sügavaima mulje.

15. juulil tutvusime Pazaislise kloostri- ga ning näitusega, kus meie väljapanekud ära- tasid suurimat tähelepanu. Õhtune lõke oli juubellõke, kus kanti ette terve Leedu ajalugu, mille lavastus oli tõesti suurepä- rane. Hellakesed täitsid ühe õhtu, välis- maalased teise, siis oli veel üks lõbus lõke ning viimane lahkumislõke. Välismaalaste lõkkel olime esimesed esinejad — laulsime, tantsisime ning keele tutvustamiseks esi- tati väike deklamatsioon. Ettekanded meel- disid rahvale ning juba kohale sammu- des kõlas igalt poolt hüüdeid „Elagu Eesti“. Külalisi käis meie all-laag- ris alati rohkesti ning meil jäi väga vähe aega teiste külastamiseks. Iseäranis meel- disid rahvale meie laulud, samuti väike näitus, mille olime üles seadnud.

Laager oli kaunistatud eeskujulikult leedu rahvuslikel motiividel — nii mõneski kohas oli näha otse kunstniku kätt.

Pühapäeval külastas laagrit riigi president. Sel puhul oli paraad ning jumalateenistus.

Ühel päeval viis keegi leedu kõrgem sõjaväelane 7 eesti gaidi autoga Poola piirile ning kuurorti kuulsate mineraalvee allikatega. Oli väga kena sõit ja saime näha Leedu ilusamat maastikku, kus nõorsirge tee jookseb läbi orgude ning mägede ja kõikjal vilksatavad sammaldunud puuristid.

Eelviimasel päeval kutsusime laagrijuhatause ning oma juhid-tõlgid külla, pakkudes neile kirsse ning küpsiseid ja andsime üle väiksed kingitused mälestuseks. Siis külastas meid terve meie rajoon, tuues igaühele mälestusesemeid kingituseks. Üldiselt oli meil vahakord leedulastega väga sõbralik ja ka väljaspool laagrit tunti meid ning kuulsime kõikjal hüüdeid „tere-tere“ või „Elagu Eesti“.

20. juulil oli lahkumislõke, öeldi veel viimaseid tervitusi ning tänu-sõnu ning elati kaasa tulistele meeleavaldustele Vilno suhtes. Öösel andsid vanemgaidid keset metsa lõkke juures töötust, millest võisime osa võtta. Tseremonii oli väga mõjuv, vast ka juba üksi sellepärast, et lõke kuuvalgel tihedas metsas on juba omaette elamus.

21. juulil asusime lammutamistöölle ning juba kihutaski krusa pöörase kiirusega

Kaunase suunas, sest olime hilinemas. Jõudsime viimasel minutil ning jäid valamata lahkumispisarad, sest lihtsalt ei jäänud aega.

Algas ekskursioon. Öhtuks jõudsime Klaipedasse — väike saksastunud sadamalinna, kuid puhas ja kena nagu meie Pärnu.

Einetasime hotellis ning viidi siis kohe magama. Teisel hommikul sõitsime laevaga Niida düünidesse, kolmandal päeval olime Palangas — Leedu majandusmerevaigukeskuses. Sõime lõunat politsei puhkekodus ning orkester mängis kogu aeg eesti viise. Öhtul tutvusime Klaipedaga ning öösel jõudsime Shiauli Danuta juurde, kust aga juba järgmise lõuna ajal kahjuks pidime sõitma edasi Riiga.

Külastasime Riia randa — Kemerit, Brumerit, Brumbulit ning Läti skautide suurlaagrit Lielupes. Eesti poisse oli sääl vaid mitteametlikult.

Riias kulus veel üks päev sisseostudele, kalmistute külastamisele. Öhtu veetsime Svarts kohvikus, kus orkester samuti mängis eesti viise.

Saanud igatüks veel Läti gaidide sõprusmärgi, alustasime tagasisõitu koju, kaasas ilusaid muljeid toredast laagrist ning ekskursioonist, kuskil alateadvuses siiski pesitsemas juba salajane hirm — kas suudame oma suurlaagri sama hästi läbi viia?

Mälestuseks Heljole

Heljo Lall aünd. 10. XI 22, surn. 16. IX 38.

Oli pühapäev; tuhandeid piisku langes taevast. Sel pühapäeval jätsime Sind jumalaga. Meie silmadest langesid pisarad, suured ja kuumad — segunesid tuhandete teistega, mis langesid taevast.

Olid meile tore kaaslane ja tubli juht. Sinu mõtted olid alati gaidluses; nii kuuluvad ka meie mõtted nüüd Sinule. Sinu pisukesed hellakesed töötavad edasi, neid juhib Sinu vaim ja kasvavad häiks gaidideks.

Iialgi enam ei ulata Sa oma käsi meiega ühisesse gaidringi, kunagi ei näe me Sind oma hellakeste keskel, neid juhatavat ja õpetavat. Me mõistsime üksteist ja sageli

ütlesid: „Mul on hää olla, sest tüdrukud armastavad mind.“ — Tea, Heljo kallis, et armastus ei tunne surma haaret...

Üürrike ja ilus oli Sinu elu — nagu kirs-side öitsemine kevadel... Laulik ütleb: „Ius on surra, kui oled noor! „Olid noor!“ Olid noor — puhka rahus...“

Kandsime Sind puhkama kodulinna mändide alla. Mühagu mändid Sulle unelaulu!..

Sel kurval pühapäeval olid meil silmad täis pisaraid ja süda täis valu. — Pisarad kuivasid, aga valu jääb kauaks, kauaks...

IV Eesti Üleriigilise Gaidjuhtide õppe-laagri krocnika.

Esimesed laagrissetulijad saabusid Helmesse neljapäeval, 29. juuni varahommikul, kuna aga alles kolmanda päeva õhtuks viimased kohale jõudsid ja meie arv võis siis alles 80. tõusta, mis ka meie juhtlaagrite minimaalseks arvuks on.

Esimesel päeval püstitati nii kiiresti kui saadi telke, sest vihm oli ju kogu aja meie suureks kolliks. Muidugi ei lastud end sest nähtusest põrmugi segada, vaid oldi õnnelikud ja täis tööindu nagu alati.

Teisel päeval jätkus töö ja õhtupoolikul toimus laagri avamine. Jumalateenistuse pidas Helme koguduse õpetaja Uustal. Külalisi oli väga palju. Valgast ja Tõrvast ja Helme mõis oli terves koosseisus. Valga maavanem härra Velter andis üle parimale pioneertöö rühmale auhinna nahkköites albumi ja Helme põllutöökooli juhataja garanteeris ilusa ilma. Palju tänu talle, me lähme talle heinatöös kindlasti appi.

Reedel meil hävitati skautmaster Otsa ja Peikeli poolt kõik tütarlapselik õrnus laagriehitustest ja rikastati meid puht-praktiiliste teadmistega pioneertööde alal.

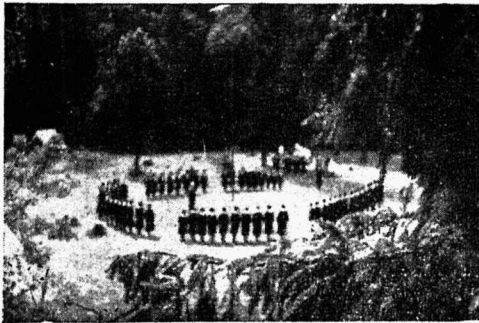
Laupäeval oli neljas laagripäev ja saabus meie armas peavanem pr. Hünerson. Tööd tegime hoolega, sest pühapäeva lõunaks pidid kõik ehitustööd lõpetatud olema.

Pühapäeval oligi külaliste päev, vabahoju jumalateenistus ja suurlöke. Ilm oli kangesti ilus ja inimesi õige palju. Pereainedki just kui oleksid teinud meile veel parema lõuna kui tavaliselt.

Esmaspäeval ehitati hoolega pliite, et teisipäeval oma teadmisi keetmises demonstreerida.

Teisipäev möödub aga siiski mõisatööde tähe all ja alles kesknädalal valmistab iga maleva omale keedunõudeta toitu — mis muidugi hästi õnnestus. Tegime veel väikese matka neljapäeval ilusasse Helme ümbruskonda ja mängisime peitemängu ja reedel sõitsimegi jälle igaüks oma koju.

See oli ilus aeg. Ehkki ilmad polnud kõige soodsamad, said üksteisele kangesti lähedasteks ja maitsesime põhjalikult laagri võlu.

Lipuringis

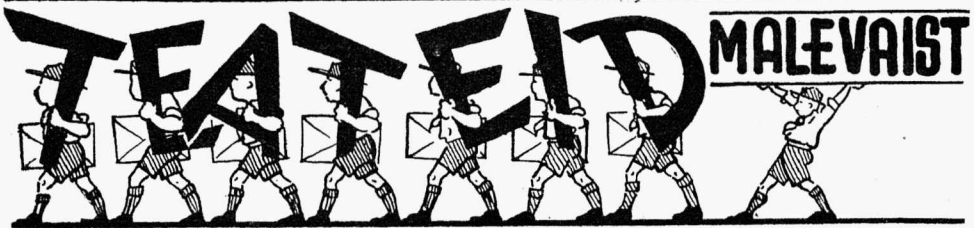

Heinatööl ...

Tähelepanuks!

Ungari suurlaager peetakse eeloleval suvel 25. juulist kuni 7. augustini Gödöllös, 28 km Budapestist. Iga Ülemaailklikku Liitu kuuluv organisatsioon võib saata 120 tütarlast ning 10 tütarlapse kohta 1 gaideri. Osavõtjate algvanus 14 aastat. Ülesandmise tähtpäev Ungari Gaidmalevale on 1. aprill. Seega esitada lõplikud sooviavaldused osavõtuks Peastaabile 20. märtsiks. Laagrimaks on 60 kuldpengöt (kaasaarvatud 2 ekskursiooni). Kõik laagrimaksud on

Peastaabid kohustatud saatma Ungarisse 1. maiks. Osavõtjail gaidel saata osavõtu maks Peastaabi sekretärile 20. aprilliks Eesti rahas. Kui mõni osavõtja mingil põhjusel ei saa laagrist osa võtta, tagastatakse maks 15. juunini. Hinnaalandust raudteel saab Ungaris 66%, Saksamaal 60% ning samuti teistes Euroopa riikides läbisõidul. Osavõtjad vajavad ühispassi. Keetmine sünnib all-laagrite kaupa (40 gaidi ja 4 gaideri). Varustus sama, mis nõuti Leedu suurlaagris, Laagrimärk maksab 1 pengö.

Peastaabist.

Laagri kutse.

Peastaabile on tulnud järgmine rahvusvahelise laagrist osavõtmise kutse:

Rahvusvaheline Rower Skautide laager Monzie lossi pargis Crieff'is Shotimaal 15.—29. juulini 1939. a.

Laagri kulu ja transport ühes ekskursiooniga Edinburghi £ 4.—, umbes kr. 74.00, millele juurde tuleb laevasõit Inglismaale.

TAPALT

Peastaabi sissekretär Tapal.

17. septembril viibis Tapal peastaabi sissekretär n-skm. R. Kärner, kes tutvus kohapeal XII üleriigilise skautjuhtide aastakoosoleku ettevalmistustöödega ja ühtlasi andis vajalist informatsiooni selle kohta, millises ulatuses peastaap soovib tänavust aastakoosolekut läbi viia. Peastaabi esindaja viibis ka Tapa skaudisõprade seltside koosolekul.

Tapal vanemgaidide rühmitus.

Tapal alustas Tapa skaudisõprade seltsi juures tegevust vanemgaidide rühmitus, mille organiseerijaks ja juhiks on prl. Meeta Kaidi. Vanemaks on palutud Tapa skaudisõprade seltsi esinaine ja skautliikumise tulisemaid pooldajaid adv. pr. Helmi Kaber.

LÄANEST

Paadremaa gaidide ja skautide korraldusel toimus kohaliku haridusseltsi rahvamaajas peoõhtu. Peo kavas oli peanumbriina E. Laidsaare naljand „Kapral Pension revidendiks“. Peale selle skautlikke-gaidlikke ettekandeid ja nalju. Peo puhastulu läheb rühmadele õppevahendite soetamiseks.

*

18. sept. toimus Troi spordiväljal Lääne sk. Maleva „Viikingi“ hundude spordivõistlus, üle 20 osavõtjaga. Võitjaks tuli „Si-nine“ pesa.

SAAREMAALT

Saare Skautide Maleva salgajuhtide kool algas tegevust 25. septembril.

*

Hiljuti lõppesid Saare malevas kergejõustiku võistlused. Võistlused toimusid 3 klassis. Üldvõitjaks tuli Mõntu merirühm, jättes läinud aasta võitja Lümmanda „Tulehoidjate“ suguharu teiseks.

VALGAST

Neil päevil viidi Võru Skautide Maleva Mõniste sk. rühm Valga Maleva alla, mis osutus rühmale sobivamaks.

*

N.-skm. A. Orav viibis Mõnistes instruerimise otstarbel. Sama rühma uueks rühmavanemaks tulemiseks on andnud nõusoleku kohalik tuntud seltskonnategelane h-ra Kokuta.

NARVAST

Gaidide Maleva pidas peakoosolekut

Narva Gaidide Maleva pidas oma esimese sügishooaja peakoosolekut. Koosoleku avas Narva Maleva vanem pr. E. Luik. Järgnesid valimised. Maleva vanemaks jäi edasi E. Luik, juhiks A. Kell, abivanemaks E. Liblik, abijuhiks H. Bachwerk, sekretäriks H. Polli, laekuriks D. Deirik, majandusjuhiks E. Kask, abiks ja varahoidjaks Arumäe. Staabi liikmeiks gd. Välbe ja Judin.

JUHTIDE-PÄEV NARVAS

30. okt. korraldatakse Narvas maleva juhtidepäev, millest võtavad osa kõik rühmade juhid ja vanemad.

VÄLJAANDJA: EESTI SKAUTIDE MALEVA PEASTAAP. Pea- ja vastutavtoimetaja N. KANN. Tegevtoimetaja: L. KÄRSEN. Toimetuseliikmed: R. TÕNURI, V. SUIGUSAAR, R. ROOS, R. KÄRNER, J. RAJALEID, E. KARIK. Talitusjuht: A. PEIKEL. Üksiknumbri hind 20 senti. Aastakäik kr. 1.50. Ilmub aastas 10 numbrit. Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, Vene tän. nr.26. Telef. 486-96. Jooksev arve nr. 180.

Üleriikliku Eesti Skautjuhtide ja Skaudisõprade XII aastakoosoleku kava

Tapal, 30. ja 31. oktoobril 1938. a.

Pühapäeval, 30. oktoobril 1938. a.

Kuni kella 10.00 — Saabumine ja registreerimine vanas gümnaasiumis, jaama juures.

Kella 10.00—12.00 — Pidulik aastakoosoleku avamise aktus uues gümnaasiumi saalis.

- Päevakord: 1) Avasõna — Tapa Skautide Maleva Vanem.
2) Vaimulik talitus.
3) Eesti Noorsoo Peavanema või tema asetäitja kõne.
4) Tervitused.
5) Lõppsõna—Eesti Skautide Maleva Vanem.
6) Pildistamine.

Kella 12.00—12.30 — Rongkäigu rivistamine algkooli õues ja liikumine raudteejaama.

Kella 12.30—13.00 — Lillede asetamine Eesti Vabaduse eest võidelnud kangelaste mälestusmärgile raudteejaamas.

Kella 12.30—14.00 — Erikoosolekud algkooli ruumes.

- 1) Ajakirja „EESTI SKAUT“ toimetusele ja talitusele ning esitajatele.

Päevakord: „EESTI SKAUDI“ toimetuse ja talituse asjaajamise korra uuendused. Refereerivad n-skm. L. Kärsen toimetuse osas ja n-skm. A. Peikel talituse osas.

Kella 13.00—14.00 — 2) Meriskautjuhtidele.

- Päevakord: a) Aruanded kohtadelt.
b) Õppekavade ühtlustamise põhimõtete ülesseadmine.

Kella 13.00—14.00 — 3) Hundu juhtidele.

- Päevakord: a) Aruanded kohtadelt.
b) Õppekavade ühtlustamise küsimus.

Kella 13.20—15.00 — Skautlike filmide demonstreerimine linna kinos.

Kella 14.30—15.30 — Ühine lõunasöök Soomusrongide Rügemendi söögisaalis.

Kella 16.00—18.30 — Üldkoosolek Soomusrongide Rügemendi kinosaalis.

- Päevakord: a) Avamine — Eesti Skautide Mal. Vanem.
b) Koosoleku rakendamine.
c) Aruanded malevatelt.
d) Peastaabi aruanne.

Kella 19.00—20.00 — Öhtusöök Soomusrongide Rügemendi söögisaalis.

Kella 20.00—24.00 — Pidu Soomusrongide Rügemendi kinosaalis.

Esmaspäeval, 31. oktoobril 1938. a.

Kell 7.00 — Äratus.

Kella 8.00—9.00 — Hommikueine Soomusrongide Rügemendi söögisaalis.

Kella 9.30—12.00 — Erikoosolekud vanas gümnaasiumi ruumis.

- 1) Maleva vanematele, maleva juhtidele ja suguharu juhtidele. Refer. „Read veel koomale“. Refereerib peastaabi abi skm. V. Andresen.

- Kella 12.00—14.00 — 2) Skautmasterite kogule.
Päevakord: a) aruanded.
d) valimised.
c) kodukorra muutused.
- Kella 12.00—14.00 — 3) Sk. sõprade Seltsi esindajatele ja kohalikele skaudisõpradele.
Päevakord: Kuidas peab toimuma skaudisõprade seltside ja malevate vahel koostöö.
- Kella 14.30—15.00 — Lõuna Soomusrõngide Rügemendi söögisaalis.
- Kella 16.00—16.30 — Rivistumine algkooli õues ja liikumine rivikorras jumalateenistusele.
- Kella 16.30—17.30 — Jumalateenistus Tapa Jakobi kirikus.
- Kella 16.00—17.30 — Skautjuhtide kursuste lõpetanute ja õppelaagrist osavõtnute erikoosolek vanas gümnaasiumi majas.
- Kella 17.30—19.00 — Üldkoosolek uues gümnaasiumi majas.
1) ref. Skautjuhtide kool ja selle väljaarendamine. Skm. H. Michelson.
2) ref. Skautluse osa rahvuslikus kasvatustöös. Skm. V. Sirgo.
3) Aastakoosoleku lõpp.
- Kella 20.00—21.00 — Öhtusöök-koosviibimine Soomusrõngide Rügemendi söögisaalis ühes öhtusöögile järgneva suurlaagri filmi demonstreerimisega Soomusrõngide Rügemendi kinosaaalis.

Skaudid! siin midagi Teile!
Ilmuvad aastakoosolekuks

n-skm R. Kärner

Kirjad salgajuhile

= Salga töö =

I

ja

Skaudi

kalender - käsiraamat - märkmik

1939. a.

